

Projekt ten jest współfinansowany przez Unię Europejską

Rozwiązania

Pytanie 1: Od kogo może poszkodowany młody człowiek dochodzić odszkodowania?

Krąg osób, które są potencjalnie odpowiedzialne lub od których można dochodzić pokrycia szkody, to: (a) kierowca / posiadacz¹ hiszpańskiego samochodu, mający miejsce zamieszkania na terytorium Hiszpanii; (b) ubezpieczyciel hiszpańskiego pojazdu od odpowiedzialności cywilnej, mający miejsce zamieszkania na terytorium Hiszpanii; (c) ojciec poszkodowanego, mający miejsce zamieszkania na terytorium Polski; oraz (d) ubezpieczyciel pojazdu ojca od odpowiedzialności cywilnej, mający miejsce zamieszkania na terytorium Polski.

Pytanie 2 (jurysdykcja): Gdzie można wystąpić z roszczeniem o odszkodowanie wobec:

- (a) kierowcy samochodu hiszpańskiego, mającego miejsce zamieszkania na terytorium Hiszpanii,
- (b) ubezpieczycielowi hiszpańskiego pojazdu od odpowiedzialności cywilnej, mającego miejsce zamieszkania na terytorium Hiszpanii,
- (c) ojca poszkodowanego, mającego miejsce zamieszkania na terytorium Polski,
- (d) ubezpieczyciela pojazdu ojca od odpowiedzialności cywilnej, mającego miejsce zamieszkania na terytorium Polski?

W przypadku powództw przeciwko pozwanym, którzy mają miejsce zamieszkania w państwie członkowskim UE, sądy w UE ustalają *jurysdykcję* zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu **Bruksela I (wersja przekształcona)**.² Rozporządzenie ma zastosowanie, jeśli sprawa należy do jej **przedmiotowego i podmiotowego zakresu stosowania**. Zgodnie z **art. 1 ust. 1**, rozporządzenie Bruksela I stosuje się w sprawach cywilnych, takich jak - w naszym przypadku - roszczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej wobec kierowcy lub posiadacza pojazdu mechanicznego lub jego ubezpieczyciela (zakres przedmiotowy). Zgodnie z **art. 4 i 5**, rozporządzenie Bruksela I stosuje się, jeżeli pozwany ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim UE. **Art. 6 ust. 1** potwierdza, że tylko wtedy, gdy tak nie jest, sądy państwa członkowskiego ustalają jurysdykcję na podstawie wewnętrznych przepisów prawa tego państwa członkowskiego (zamiast korzystania z rozporządzenia Bruksela I).

¹ W większości europejskich jurysdykcji, bezpośrednia odpowiedzialność za wypadki drogowe skupia się na posiadaczu samochodu, podczas gdy w niektórych jurysdykcjach (m. in. w prawie hiszpańskim) skupia się na kierowcy; porównaj wyżej, rozdział 4 i np. THOMAS KADNER GRAZIANO i CHRISTOPH OERTEL, *ZVgIRWiss* 2008, 113 i 123 i nast. z licznymi odniesieniami.

² Powyżej I.1.

W naszym scenariuszu, kierowca hiszpańskiego samochodu, ubezpieczyciel hiszpańskiego pojazdu od odpowiedzialności cywilnej, ojciec poszkodowanego i ubezpieczyciel pojazdu ojca od odpowiedzialności cywilnej, wszyscy mieli miejsce zamieszkania na terytorium państw członkowskich UE, tak więc sprawa jest objęta podmiotowym zakresem stosowania rozporządzenia.

Rozporządzenie Bruksela I ma zatem zastosowanie do roszczeń wobec tych stron.

(a) W przypadku **roszczenia wobec kierowcy hiszpańskiego samochodu**, jurysdykcję ustala się według **art. 4 ust. 1**, zgodnie z którym „osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane [...] przed sądy tego państwa członkowskiego”. Kierowca ma miejsce zamieszkania na terytorium Hiszpanii, a zatem **sądy hiszpańskie** są właściwe do rozpoznania powództwa przeciwko niemu. (Hiszpańskie wewnętrzne zasady dotyczące jurysdykcji będą więc stosowane w celu określenia, które sądy w Hiszpanii mogą rozpoznać powództwo.).

(b) W odniesieniu do **bezpośredniego roszczenia wobec ubezpieczyciela hiszpańskiego pojazdu** od odpowiedzialności cywilnej, jurysdykcję określają art. 10 i n. rozporządzenia Bruksela I. Do celów rozporządzenia Bruksela I, przez miejsce zamieszkania w przypadku spółek i osób prawnych rozumie się miejsce, w którym znajduje się: (a) ich statutowa siedziba, b) ich główny organ zarządzający; lub (c) ich główne przedsiębiorstwo, por. art. 63 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I.

Poszkodowany może wytoczyć powództwo przeciwko ubezpieczycielowi samochodu przed:

- sądami państwa członkowskiego, w którym ubezpieczyciel ma miejsce zamieszkania **art. 11 ust. 1 lit. a** rozporządzenia Bruksela I (w naszym przykładzie: **sądami hiszpańskimi**), lub
- sądami państwa, w którym poszkodowany ma miejsce zamieszkania, **art. 13 ust. 2, art. 11 ust. 1 lit. b** rozporządzenia Bruksela I (w naszym przykładzie: **sądami polskimi**).³

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej potwierdził w swoim orzeczeniu *Odenbreit*⁴, że prawo do wniesienia powództwa przez poszkodowanego przed sądami swojego państwa zamieszkania jest dostępne nie tylko dla powodów określonych w art. 11 ust. 1 lit. b (ubezpieczający, ubezpieczony lub uposażony z tytułu ubezpieczenia), ale - na podstawie art. 13 ust. 2 - również dla poszkodowanych korzystających z bezpośredniego roszczenia z tytułu ubezpieczenia od odpowiedzialności wobec ubezpieczyciela, takich jak młody człowiek w naszym scenariuszu. (Możliwość wystąpienia z bezpośrednim roszczeniem wobec ubezpieczyciela pojazdu powstaje na mocy przepisów krajowych wdrażających art. 3 i 18 dyrektywy w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych.).

(c) W przypadku **roszczenia wobec ojca**, jurysdykcję ustala się według **art. 4 ust. 1** rozporządzenia Bruksela I, zgodnie z którym „osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane [...] przed sądy tego państwa członkowskiego”. Ojciec ma miejsce zamieszkania w Polsce, a zatem **sądy polskie** są właściwe do rozpoznania powództwa przeciwko niemu. (Polskie wewnętrzne zasady dotyczące jurysdykcji będą więc stosowane w celu określenia, które sądy w Polsce mogą rozpoznawać powództwo.) Alternatywnie, pozew przeciwko ojcu może zostać wniesiony do sądów w „miejscu, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę”, zgodnie z **art. 7 ust. 2** rozporządzenia Bruksela I, czyli do **sądów hiszpańskich** w miejscu wypadku.

³ Art. 12 zdanie pierwsze rozporządzenia Bruksela I, wyznaczający sądy w miejscu, gdzie nastąpił wypadek, będzie również prowadzić do sądów hiszpańskich. Biorąc pod uwagę, że w naszym scenariuszu sądy te mają jurysdykcję na podstawie art.11 ust. 1 lit. a, art.12 nie ma tu zastosowania.

⁴ Powyżej I.2.

(d) W odniesieniu do **bezpośredniego roszczenia wobec ubezpieczyciela pojazdu ojca od odpowiedzialności cywilnej, mającego siedzibę w Polsce**, jurysdykcję określają art. 10 i n. rozporządzenia Bruksela I. Poszkodowany młody człowiek może wytoczyć powództwo przeciwko ubezpieczycielowi samochodu przed

- sądami państwa członkowskiego, w którym ubezpieczyciel ma miejsce zamieszkania **art. 11 ust. 1 lit. a** rozporządzenia Bruksela I (w naszym przykładzie: **sądami polskimi**) lub
- sądami w miejscu, gdzie nastąpił wypadek, **art. 12 zdanie pierwsze** rozporządzenia Bruksela I (w naszym przykładzie: **sądami hiszpańskimi**).⁵

Pytanie 3 (prawo właściwe): W postępowaniu przed sądami mającymi jurysdykcję, określonymi w pytaniu 1, jakie prawo jest właściwe dla ustalenia odpowiedzialności

- (a) kierowcy samochodu hiszpańskiego, mającego miejsce zamieszkania na terytorium Hiszpanii,
- (b) ojca poszkodowanego, mającego miejsce zamieszkania na terytorium Polski?⁶

W Unii Europejskiej, kwestie prawa właściwego dla odpowiedzialności z tytułu wypadków drogowych regulowane są postanowieniami rozporządzenia Rzym II lub Konwencji haskiej z 1971 roku o prawie właściwym dla wypadków drogowych. Zgodnie z **art. 28 ust. 1 rozporządzenia Rzym II** (który ma zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich UE z wyjątkiem Danii), Konwencja haska ma pierwszeństwo przed rozporządzeniem Rzym II w przypadku roszczeń wniesionych na terytorium państw sygnatariuszy Konwencji haskiej. Zarówno Hiszpania, jak i Polska są państwami członkowskimi UE i państwami sygnatariuszami **Konwencji haskiej z 1971 roku o prawie właściwym dla wypadków drogowych**.⁷ Zgodnie z jej **art. 1 ust. 1** Konwencja ta określa „prawo właściwe dla pozaumownej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z wypadków drogowych, niezależnie od rodzaju postępowania, w którym dochodzi się tej odpowiedzialności”. Zatem, sądy obu krajów będą określać prawo właściwe dla roszczenia wobec kierowcy hiszpańskiego samochodu lub wobec ojca młodego człowieka, zgodnie z zasadami Konwencji haskiej z 1971 roku.

(a) Zgodnie z **art. 3 Konwencji haskiej**, odpowiedzialność cywilna w następstwie wypadku drogowego, co do zasady, podlega prawu państwa, w którym nastąpił wypadek. **Odpowiedzialność kierowcy hiszpańskiego samochodu**, mającego miejsce zamieszkania w Hiszpanii, podlega zatem **prawu hiszpańskiemu**.

(b) **Odpowiedzialność ojca**, również co do zasady, zgodnie z **art. 3 Konwencji haskiej**, podlega zatem prawu kraju, w którym nastąpił wypadek (prawu hiszpańskiemu). Jednak zgodnie z **art. 4 (b) Konwencji haskiej**, jeżeli w wypadku uczestniczy wiele pojazdów, stosuje się prawo państwa rejestracji, gdy wszystkie pojazdy są zarejestrowane w tym samym państwie, które jest również państwem innym niż to, w którym nastąpił wypadek. Wyjątek od stosowania prawa miejsca wypadku zależy zatem od państwa rejestracji pojazdów uczestniczących w wypadku.

⁵ Art. 13 ust. 2, art. 11 ust. 1 lit. b rozporządzenia Bruksela I wyznaczają sądy w miejscu zamieszkania poszkodowanego, w naszym przykładzie: sądy w Polsce. W naszym scenariuszu, polskie sądy już mają jurysdykcję na podstawie art. 11 ust. 1 lit. a rozporządzenia Bruksela I, tak, że poprzedni przepis nie ma tutaj zastosowania.

⁶ To samo prawo ma zastosowanie, jeżeli roszczenie jest wnoszone bezpośrednio wobec ubezpieczycieli pojazdów od odpowiedzialności cywilnej.

⁷ Powyżej II.2.a).

Samochody zarówno ojca, jak i syna zostały zarejestrowane w Polsce, natomiast Seat został zarejestrowany w Hiszpanii. Zgodnie z orzecnictwem państw członkowskich dotyczącym Konwencji haskiej (takim jak w szwajcarskiej sprawie włączonej do materiałów⁸), jeżeli inny samochód (jak np. Seat w naszym scenariuszu) był potencjalną przyczyną wypadku, uczestniczył on w wypadku. W związku z tym, nie wszystkie samochody biorące udział w wypadku zostały zarejestrowane w tym samym państwie, a w konsekwencji, na podstawie **art. 3 Konwencji haskiej**, przed sądami hiszpańskimi i polskimi stosuje się prawo miejsca wypadku (czyli **prawo hiszpańskie**) - nawet wówczas, gdy poszkodowany i osoba, której przypisuje się odpowiedzialność cywilną mają miejsce zamieszkania w tym samym państwie (w naszym przykładzie: ojciec i syn, obaj mający miejsce zamieszkania w Polsce).

Pytanie 4 (prawo właściwe): Wyobraźmy sobie, że ojciec i syn mieszkali w Niemczech, a ich samochód został zarejestrowany i ubezpieczony w tym kraju. Jakie prawo stosowałyby niemieckie sądy do roszczenia wobec ojca?

Niemcy są jednym z 15 państw członkowskich UE, które *nie* są stroną Konwencji haskiej z 1971 roku. Zgodnie ze swoim **art. 1 ust. 1**, rozporządzenie Rzym II określa prawo dla zobowiązań pozaumownych w sprawach cywilnych i handlowych. Przed **sądami niemieckimi**, obowiązujące prawo jest więc określane przez **rozporządzenie Rzym II**, a nie na podstawie Konwencji haskiej.

Zgodnie z rozporządzeniem Rzym II, odpowiedzialność cywilna w następstwie wypadku drogowego, co do zasady, podlega prawu państwa, w którym nastąpił wypadek, na mocy **art. 4 ust. 1** rozporządzenia Rzym II. Jednakże w przypadku, gdy osoba, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowany mają, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, zgodnie z **art. 4 ust. 2** rozporządzenia Rzym II stosuje się prawo tego państwa, a nie prawo państwa, w którym nastąpił wypadek. Jest to spowodowane tym, że obie strony muszą żyć z konsekwencjami wypadku w tym samym państwie. Związek z tym państwem jest więc znacznie ściślejszy niż z państwem miejsca wypadku, gdzie strony spędziły tylko stosunkowo krótki czas.

Zakładając, że gdy zdarzył się wypadek ojciec i jego syn (strony roszczenia w naszym przykładzie), miały miejsce zwykłego pobytu w Niemczech, przed sądami niemieckimi byłoby stosowane **prawo niemieckie** (a nie prawo hiszpańskie) i syn otrzymałby pełne zadośćuczynienie za poniesioną szkodę, w tym odszkodowanie za utratę dochodu przez całe swoje życie.

Pytanie 5 (Alternatywny scenariusz): W tym przypadku poszkodowany młody człowiek chce wnieść roszczenie z tytułu odpowiedzialności za wady produktu wobec szwedzkiego producenta samochodu ojca.

a) Kiedy takie roszczenie mogłoby być wniesione zgodnie z rozporządzeniem Bruksela I (wersja przekształcona)?

(aa) samochód został wyprodukowany w Szwecji przez spółkę mającą tam swoją siedzibę. Poszkodowany młody człowiek może zatem wnieść pozew przeciwko szwedzkiemu producentowi

⁸ Zob. np. wyżej przedstawioną sprawę szwajcarską, II.2.b), z odniesieniem także do austriackich orzeczeń sądowych.

samochodów do sądów państwa członkowskiego, w którym **pozwany producent ma siedzibę**, art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I (w naszym scenariuszu: **sądy szwedzkie**).

(bb) Powód może też wytoczyć powództwo „**przed sądami miejsca, gdzie doszło do wystąpienia zdarzenia wywołującego szkodę**”, art. 7 ust. 2 rozporządzenia Bruksela I. Chodzi o to, jak należy określić „miejsce, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę” w scenariuszach dotyczących odpowiedzialności za wady produktu. Według Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, „[...] zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w wypadku, gdy miejsce zdarzenia mogącego wywołać odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu popełnienia czynu niedozwolonego [...] nie jest miejscem, w którym wystąpiła szkoda wyrażenie „miejsce, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę”, występujące w art. [7 ust. 2 rozporządzenia nr 1215/2012], należy rozumieć w ten sposób, że obejmuje ono swoim zakresem zarówno miejsce wystąpienia samej szkody, jak i miejsce zdarzenia powodującego powstanie tej szkody, wobec czego powództwo może zostać skierowane przeciwko pozwanemu, według wyboru powoda, do sądu jednego z tych miejsc [...]”⁹

(i) Do wypadku doszło w Hiszpanii, tak więc miejscem, w którym zdarzenie powodujące powstanie szkody ostatecznie spowodowało obrażenia młodego człowieka jest Hiszpania. **Sądy hiszpańskie** mają więc jurysdykcję zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia Bruksela I.¹⁰

(ii) Powstaje zatem pytanie, gdzie znajduje się „*miejsce zdarzenia powodującego [szkodę]*”. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału w sprawie „*Kainz przeciwko Pantherwerke*”, „[c]o do zasady jest to miejsce, w którym dany produkt jest wytwarzany”¹¹ (Szwecja). W naszym scenariuszu, sądy szwedzkie mają już jednak jurysdykcję na podstawie art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I (patrz wyżej), tak więc art. 7 ust. 2 nie stosuje się.

Zgodnie z orzeczeniem TSUE w sprawie „*Kainz przeciwko Pantherwerke*”, jako miejsce zdarzenia powodującego szkodę na podstawie art. 7 ust. 2 rozporządzenia Bruksela I nie należy uważać państwa, w którym produkt został *wprowadzony* do obrotu, a poszkodowany miał miejsce zamieszkania (w naszym scenariuszu: Polska).¹²

Sądy państwa, w którym *poszkodowany ma miejsce zamieszkania* (w scenariuszu: Polska; w scenariuszu alternatywnym: *Niemcy*) byłyby, na podstawie art. 13 ust. 2 rozporządzenia Bruksela I, właściwe dla roszczenia przeciwko producentowi samochodu tylko wtedy, gdyby

- producent samochodów zawarł umowę na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, która obejmuje szkody wyrządzone przez osoby trzecie (takie jak szkoda poniesiona przez młodego człowieka w naszym scenariuszu),

⁹ Kursywa dodana. Zob. orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, *Andreas Kainz przeciwko Pantherwerke AG*, powyżej, I.2., nr 23

¹⁰ Miejscem szkody może zatem być dowolne państwo członkowskie UE, w którym wadliwy produkt spowodował szkody osobowe. Należy jednak pamiętać, że Trybunał nie zajmował się jeszcze tym problemem w swoich głównych sprawach dotyczących jurysdykcji w dochodzeniu roszczeń z tytułu odpowiedzialności za wady produktu. W sprawie *Kainz* (powyżej I.2.), szkoda została poniesiona w państwie, w którym *pozwany* miał miejsce zamieszkania.

¹¹ Zob. TSUE powyżej I.2. i nr 26, 29, 33 (kursywa dodana). Dla uzasadnienia tego rozwiązania, patrz *tamże*, nr 27-28.

¹² Zob. TSUE powyżej, nr 30-31.

- oraz byłoby dopuszczalne bezpośrednie powództwo przeciwko producentowi, na podstawie prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych lub na podstawie prawa właściwego dla umowy ubezpieczenia.¹³

(b) W postępowaniu przed sądami mającymi jurysdykcję, jakie prawo jest właściwe?

Jak wskazano powyżej, roszczenie o odszkodowanie z tytułu odpowiedzialności cywilnej wobec szwedzkiego producenta samochodów może zostać wniesione do sądów (a) hiszpańskich lub (b) szwedzkich (powyżej a). Zgodnie z art. 2 Konwencji haskiej z 1971 roku o prawie właściwym dla wypadków drogowych, Konwencji tej „nie stosuje się do odpowiedzialności producentów, sprzedawców i naprawiających pojazdy”. Natomiast właściwe prawo może być określone przez **Konwencję haską z 1973 roku w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe**. Zgodnie z jej **art. 1 ust. 1**, Konwencja ta określa prawo właściwe dla odpowiedzialności producentów i innych osób określonych w art. 3 za szkodę wyrządzoną przez produkt [...] . Konwencja ta obowiązuje w Hiszpanii, ale nie w Szwecji. W sądach hiszpańskich Konwencja haska z 1973 roku ma pierwszeństwo przed rozporządzeniem Rzym II, zgodnie z art. 28 ust. 1 rozporządzenia Rzym II. Sądy hiszpańskie mogłyby zatem ustalić prawo właściwe dla odpowiedzialności za produkty wadliwe zgodnie z postanowieniami Konwencji haskiej w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe z 1973 roku, podczas gdy sądy szwedzkie określiłyby prawo właściwe zgodnie z rozporządzeniem Rzym II.

(aa) Konwencja haska z 1973 roku w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe (stosowana w postępowaniu przed sądami hiszpańskimi). Konwencja haska z 1973 roku w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe łączy cztery kryteria, z których dwa na ogół muszą zostać spełnione, aby wybrać prawo właściwe. Różne kombinacje kryteriów mają zastosowanie w hierarchicznej kolejności.

(i) Po pierwsze, stosuje się prawo państwa zwykłego pobytu strony, która poniosła szkodę, pod warunkiem, że osoba uznana za odpowiedzialną ma tam również swoją siedzibę lub powód nabył produkt w tym państwie, **art. 5 Konwencji haskiej w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe**.

W powyższym scenariuszu, poszkodowany w wyniku wypadku drogowego spowodowanego przez wadliwy samochód miał miejsce zwykłego pobytu w Polsce. Jednak poszkodowany nie kupił tu wadliwego produktu. W rzeczywistości, poszkodowany w ogóle nie kupił wadliwego produktu, więc art. 5 nie stosuje się.

(ii) Po drugie, stosuje się prawo państwa, w którym wystąpiła szkoda, tj. gdzie prawnie chroniony interes został początkowo naruszony, pod warunkiem, że jest to również 'a) miejsce zwykłego pobytu osoby, która bezpośrednio poniosła szkodę lub b) główne miejsce prowadzenia działalności przez osobę, której przypisuje się odpowiedzialność lub c) miejsce, w którym produkt został nabyty przez

¹³ Art.13 ust. 2 rozporządzenia Bruksela I łącznie z art.18 rozporządzenia Rzym II: „Osoba, która poniosła szkodę, może wystąpić z roszczeniem o odszkodowanie bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej, jeżeli przewiduje to *prawo właściwe dla zobowiązania pozaumownego lub prawo właściwe dla umowy ubezpieczeniowej*.” (kursywa dodana).

osobę, która bezpośrednio poniosła szkodę', **art. 4 Konwencji haskiej w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe.**

Szkoda osobowa wystąpiła na hiszpańskiej autostradzie. Jednakże, poszkodowany nie miał zwykłego miejsca pobytu w Hiszpanii, ani Hiszpania nie była głównym miejscem prowadzenia działalności przez pozwanego producenta samochodu, ani poszkodowany nie nabył wadliwego samochodu w Hiszpanii, w związku z tym, art. 5 nie ma zastosowania.

(iii) W końcu, jeżeli nie zostaną spełnione warunki żadnej z powyższych reguł, stosuje się prawo państwa głównego miejsca prowadzenia działalności przez osobę, której przypisuje się odpowiedzialność, ale poszkodowany może zamiast tego wybrać prawo państwa, w którym wystąpiła szkoda, **art. 6 Konwencji haskiej w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe.**

Głównym miejscem prowadzenia działalności przez producenta samochodu, któremu przypisuje się odpowiedzialność, jest Szwecja. **Szwedzkie prawo** stosuje się więc w naszym scenariuszu do roszczenia młodego człowieka z tytułu odpowiedzialności za wady produktu. Biorąc pod uwagę, że szkoda wystąpiła w Hiszpanii, młody człowiek **może zamiast tego wybrać** stosowanie **prawa hiszpańskiego.**

(bb) Rozporządzenie Rzym II (stosowane w postępowaniu przed sądami szwedzkimi). W przypadku braku wyboru prawa właściwego przez strony (art. 14 rozporządzenia Rzym II) i jeżeli strony roszczenia pozaumownego nie mają miejsca zamieszkania w tym samym państwie (art. 4 ust. 2 rozporządzenia Rzym II) „prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego z tytułu szkody wyrządzonej przez produkt jest: (a) prawo państwa, w którym poszkodowany ma, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu, jeżeli produkt został wprowadzony do obrotu w tym państwie”, zgodnie z **art. 5 ust. 1 (a) rozporządzenia Rzym II.**

W powyższym scenariuszu, młody człowiek miał miejsce zamieszkania w Polsce, gdzie samochody takie jak należący do jego ojca rzeczywiście zostały wprowadzone do obrotu.¹⁴ W przeciwieństwie do art. 5 Konwencji haskiej w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe, **art. 5 ust. 1 (a) rozporządzenia Rzym II** nie wymaga, aby powód nabył produkt w tym kraju. Wystarczy, żeby produkty takie jak ten, który spowodował szkodę, były tam wprowadzone do obrotu. Wynika to w szczególności z brzmienia art. 5 ust. 1, zdanie drugie rozporządzenia Rzym II („wprowadzenia produktu lub produktu tego samego rodzaju do obrotu”). Jest to spowodowane tym, że jeżeli produkt był tam wprowadzony do obrotu, producent *mógł przewidzieć*, że mogą zostać poszkodowane osoby mające miejsce zamieszkania w tym kraju, jeżeli produkt okaże się wadliwy.

Biorąc pod uwagę, że młody człowiek poszkodowany w wypadku samochodowym miał miejsce zamieszkania w Polsce i że pojazd ojca z wadliwym autonomicznym urządzeniem napędowym został wprowadzony do obrotu na terenie Polski, **prawo polskie** stosuje się do roszczenia młodego człowieka wobec szwedzkiego producenta samochodów.

¹⁴ Zgodnie z orzecznictwem TSUE, produkt jest wprowadzany do obrotu, gdy jest on oferowany odbiorcom w celu użycia lub konsumpcji (C-127/04 *Declan O'Byrne przeciwko Sanofi Pasteur i innym* [2006] ECR I-1313). W związku z interpretacją dyrektywy o odpowiedzialności za produkt TSUE stwierdził, że „dany produkt jest wprowadzony do obrotu wówczas, gdy opuścił on proces produkcji przeprowadzany przez producenta i wszedł do procesu handlowego, w którym jest oferowany odbiorcom w celu użycia lub konsumpcji”.

Zatem do rozpoznania roszczenia młodego człowieka z tytułu odpowiedzialności za wady produktu **Konwencja haska z 1973 roku w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe** wyznaczyłaby **prawo szwedzkie** (z możliwością wyboru przez niego prawa hiszpańskiego), podczas gdy **rozporządzenie Rzym II** prowadziłyby do stosowania prawa polskiego, które jest prawem jego państwa, w którym młody człowiek miał miejsce zamieszkania.